

Sygn. akt VIII U 1792/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16 lutego 2018 r. **nr** (...) -2004

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wartości kapitału początkowego zalicza okres od 1 września 1986 roku do 31 sierpnia 1990 roku jako okres składkowy;
- zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 1792/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 16 lutego 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej A. K. (K.) na dzień 1 stycznia 1999r. w wysokości 112 197,47 zł. Organ rentowy wskazał, że do ustalenia kapitału początkowego nie uwzględnił okresu od 1 września 1986r. do 31 sierpnia 1990r., gdyż nie została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona domagała się jej zmiany przez uwzględnienie okresu od 1 września 1986r. do 31 sierpnia 1990r. jako okresu składkowego i ponowne obliczenie wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem tego okresu. Ubezpieczona wniosła również o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazała, że w powołanym okresie wykonywała pracę w pełnym wymiarze czasu pracy jako katechetka w salce katechetycznej przy Parafii (...) w S., za którą otrzymywała wynagrodzenie. Powołując się na orzeczenia Sądu Najwyższego wskazała, że zaliczenie okresów zatrudnienia do uprawnień emerytalnych i rentowych nie jest uzależnione od zgłoszenia osoby zatrudnionej do ubezpieczenia społecznego i od opłacenia składki na to ubezpieczenie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona A. K. urodzona (...) po ukończeniu studium katechetycznego rozpoczęła katechezę w parafii (...) w S.. Była wówczas w kontakcie z prowadzącym tą parafię proboszczem E. P. obecnie już nieżyjącym, odkąd w latach siedemdziesiątych została członkiem tej parafii. W związku z tym, że w parafii były dwie szkoły i dwa przedszkola, do których uczęszczało około 500 dzieci, proboszcz zaproponował ubezpieczonej prowadzenie katechezy. W tych czasach katecheza była prowadzona w salkach parafialnych. Była dobrowolna, lecz prawie wszystkie dzieci uczęszczały na katechezę. Program katechezy był uzgadniany w Wydziale Katechetycznym, który znajduje się w K. Diecezjalnej w K.. Proboszcz parafii był natomiast odpowiedzialny za funkcjonowanie katechezy w parafii i to on wydawał w tym czasie polecenia np. co harmonogramu zajęć i nadzorował pracę katechetów. Według tego programu każdy katecheta prowadził poszczególne lekcje, które zapisywane były w prowadzonym dzienniku. Oprócz ubezpieczonej katechezę w parafii prowadził ksiądz proboszcz, wikarzy, jedna siostra zakonna i jedna świecka katechetka. W latach 1984 – 1987 wikarym w parafii był ksiądz H. M., który prowadził w tym czasie katechizację dzieci starszych. W kolejnych latach 1987-1990 wikarym w parafii był E. Z. względu na liczbę dzieci ustalono, że ubezpieczona będzie miała 24 godziny katechezy w tygodniu, określono też konkretne dni, w których ubezpieczona miała katechezę tą prowadzić. Wysokość wynagrodzenia ustalił ksiądz proboszcz i było ono wypłacane gotówką do ręki. Ubezpieczona otrzymała misję kanoniczną, to jest specjalny dokument wystawiony przez biskupa albo kurię diecezjalną, który uprawnia do prowadzenia katechezy. Ubezpieczona prowadziła katechezę dla dzieci z klas od III do VI szkoły podstawowej. Przepytywała dzieci, organizowała sprawdziany, wystawiała oceny. Po zakończeniu roku szkolnego wypisywała świadectwa. W czasie, gdy chorowała była zastępowana przez inne osoby. Nie zwracała się w tym czasie o zasiłki chorobowe, ponieważ były to krótkie choroby. Ubezpieczona uczyła religii m.in. A. J. (panieńskie U.) w IV i V klasie szkoły podstawowej, co miało miejsce w roku szkolnym 1986/1987 i 1987/1988. Jest podpisana na świadectwach ukończenia nauki religii. Wynagrodzenie otrzymywane w parafii było znacznie niższe od tego, które ubezpieczona później uzyskiwała pracując w szkole podstawowej (od 1 września 1990r. ubezpieczona rozpoczęła pracę w Szkole Podstawowej Nr (...) i 14 w T.). W czasie gdy była ona nieobecna z powodu choroby ulegało ono zmniejszeniu. Godziny katechezy były uzgadniane ze szkołami tak, aby nie kolidowały z lekcjami dzieci w szkole. Ubezpieczona faktycznie prowadziła katechezę przez 4-5 godzin dziennie. Lekcja trwała 45 minut. Sprawdziany i zeszyty ubezpieczona sprawdzała w domu i zajmowało jej to średnio 2 godziny.

W domu przygotowywała się do realizacji programu. Korzystała z materiałów dostarczonych przez K.. Zajmowało jej to około 3 godziny w tygodniu. Nadto wraz z młodzieżą dekorowała salę, na bieżąco śledziła z młodzieżą spotkania Papieża z pielgrzymami, uczestniczyła z młodzieżą we mszach.

Były proboszcz Parafii (...) w S. E. P. potwierdził, że ubezpieczona na mocy Misji Kanonicznej B. (...) katechizowała w parafii od 1 września 1986r. do 31 sierpnia 1990r.

Obecny proboszcz Parafii (...) w S. ksiądz S. K. wystawił ubezpieczonej 21 września 2017r. zaświadczenie, że od 1 września 1986r. do 31 sierpnia 1991r. ubezpieczona w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest 24 godziny tygodniowo pełniła funkcję katechetki, a następnie została skierowana do pracy w Szkole Podstawowej Nr (...) i 14 w T..

W zaświadczeniu z 4 września 2018r. Kuria Metropolitarna w K. potwierdziła, że ubezpieczona w ww. okresie spornym pracowała w charakterze katechety nauczyciela w pełnym wymiarze czasu pracy w parafii (...) w T. – S..

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, zaświadczeń wystawionych przez parafię (...), świadectw nauki religii, umowy o pracę z 31 sierpnia 1991r., skierowania ubezpieczonej do pracy w Szkole Podstawowej nr (...), zaświadczenia Archidiecezji (...) z 4 września 2018r., zeznań świadków H. M. (protokół elektroniczny z rozprawy z 12 października 2018r. czas 00:08:31 – 00:39:38), E. W. i A. J. przeprowadzonych w ramach pomocy sądowej, zeznań ubezpieczonej (protokół elektroniczny z rozprawy z 17 kwietnia 2019r. czas 00:02:59 – 00:34:23).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków i ubezpieczonej, gdyż były one rzeczowe, zgodne ze sobą i zgromadzoną w sprawie dokumentacją, logiczne i przekonujące. Świadkowie H. M. i E. W. jako wikarzy razem z ubezpieczoną prowadzili lekcje religii i są bezpośrednimi świadkami wykonywanej przez nią pracy. Świadek A. J. była natomiast uczennicą ubezpieczonej w latach spornych.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonej A. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 174 ust.1 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2018r., poz.1270) kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art.6.

Stosownie do art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową, za które to okresy została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Ponadto zgodnie z art. 22. § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W przedmiotowej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że ubezpieczona w spornym okresie wykonywała na rzecz R. – Katolickiej Parafii (...) w S. zatrudnienie, które odpowiada stosunkowi pracy. Ubezpieczona świadczyła pracę jako katechetka w pełnym wymiarze 24 godzin tygodniowo, w miejscu wyznaczonym przez proboszcza tej parafii i w godzinach przez niego zaakceptowanych. Nadto sprawował on nadzór nad pracą ubezpieczonej, wydawał polecenia np. co do harmonogramu zajęć, on też wypłacał ubezpieczonej co miesiąc wynagrodzenie. Z kolei nadzór merytoryczny nad pracą katechetyczną był sprawowany przez K. Diecezjalną w K.. Ubezpieczona posiadała tzw. misję kanoniczną nadawaną przez biskupa, a uprawniającą ją do nauczania religii.

Powyższe wynika z zeznań słuchanych w sprawie świadków i samej ubezpieczonej, którym Sąd w pełni dał wiarę, korelującej z nimi dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczoną, a mianowicie zaświadczeń wystawionych przez byłego i obecnego proboszcza parafii o wykonywaniu pracy nauczyciela religii w spornym okresie, dokumentów

potwierdzających posiadanie misji kanonicznej do wykonywanej pracy, świadectw nauki religii podpisanych przez ubezpieczoną, a także dokumentacji zawartej w aktach osobowych.

W takiej sytuacji Sąd stwierdził, że sporny okres powinien podlegać zaliczeniu do stażu pracy ubezpieczonej jako okres składkowy i nie stanowi przeszkody do takiego przyjęcia okoliczność, że odwołująca nie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i nie została za nią opłacona składka na to ubezpieczenie.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w powołanej przez ubezpieczoną uchwale siedmiu sędziów z 13 czerwca 2001r. III ZP 32/00 i jej uzasadnieniu. Sąd Najwyższy w uchwale tej uznał, że okres nauczania religii w katechizacji parafialnej w ramach stosunku pracy przed dniem 25 października 1990r. jest okresem pracy nauczycielskiej w rozumieniu art. 88 ust.1 ustawy z 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela. W uzasadnieniu wskazał m.in., że podziela argumenty przemawiające za jednakowym traktowaniem nauczycieli religii przez cały okres prowadzenia tej nauki, niezależnie od narzucanych jej rygorów. Nakaz jej nauczania wyłącznie poza szkołami państwowymi nie może decydować o odmiennym traktowaniu "stanów faktycznych sprzed 1 września 1990 r. i po tej dacie - skoro rodzaj i sposób wykonywania, cel i znaczenie nauki religii, było w każdym czasie identyczne". Dalej Sąd Najwyższy podkreślił – przywołując wyrok tegoż Sądu z 15 czerwca 1978r.,

II URN 54/78 - że zaliczanie okresów zatrudnienia do uprawnień emerytalnych i rentowych nie jest uzależnione od zgłoszenia osoby zatrudnionej do ubezpieczenia społecznego oraz od opłacenia składki na ubezpieczenie - okresy zatrudnienia, za które pracodawca nie opłacał składek na ubezpieczenie społeczne, mimo istnienia obowiązku ich opłacania, są okresami składkowymi.

Również w wyroku z 6 kwietnia 2007r. II UK 185/06 Sąd Najwyższy stwierdził, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

W tej sytuacji Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wartości kapitału początkowego zaliczył okres od 1 września 1986r. do 31 sierpnia 1990r. jako okres składkowy.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. i art.99 k.p.c. w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 265).

(-) SSO Grażyna Łazowska